

U goril, když je samec dostatečně silný, z rodné skupiny odejde a potuluje se buď sám nebo ve společnosti s několika dalšími samci, kteří stejně jako on nemají vlastní harém samic. Pokud má příležitost, pokusí se takový gorilí samec vybojovat pro sebe harém samic. Vždy bojuje sám, bez jakéhokoliv pomocníka. Mladý samec šimpanze se však může příležitostně spářit se samicí příslušející k jeho skupině (nikdy nejde o jeho příbuznou). Pro mladého samce gorily taková možnost neexistuje. Samci často na hranicích okrsku své tlupy hlídkují ve skupině a občas se některý z nich sám vydá na průzkum. Při hlídkování se šimpanzové chovají tiše a co nejvíce obezřetně. Dorozumívají se jen zřetelně a nepřiliš výraznými posuňky. Šimpanzi žijící v málo zalesněné savaně mají velké okrsky, které nestačí po celé délce hranic hlídat. Při obraně okrsku, hlídkování i při lovu nemá skupina žádného vůdce, i když se ale zúčastní hierarchicky nejvýše postavený jedinec.

277 Šimpanz, když loví kombu ukrytou v dutině stromu pomocí zahroceného klacku, na jehož špici jí hodlá napíchnout, může nástroj držet buď jen v jedné nebo v obou předních nohách. Záleží na tom, jak je úkryt poloopice umístěn. Pokud je dutina s kombou v šikmém kmeni nebo ve vodorovné větvi, stojí šimpanz na rozkročených zadních nohou a drží nástroj oběma předními. V případě dutiny v kolmém kmeni má obě zadní nohy těsně u sebe a přidržuje se ještě jednou přední. Lovecký nástroj potom drží jen jednou přední nohou a pochopitelně ho neovládá s takovou silou, jako při držení obouruč. Guereza chycená šimpanzem se snaží při obraně kousnout ho do varlat. S uloveným mrtvým savcem si šimpanzi někdy hrají a vybírají mu ze srsti parazity. Šimpanz využívá rozžvýkané listy nebo mech strhaný ze stromů, jako nasávací houbu, kterou ponořuje do míst, kde voda stojí, ale nelze se k ní dostat přímým pitím tlamou. Šimpanz při vybírání medu z hnízda včel používá jako nástroje pás kůry, prohnutý a zformovaný do tvaru nabírací misky.

Obsah

CIZOKRAJNÁ PRASATA	5	Kozorožci	149
HROCHOVITÍ	13	Ovce	158
VELBLOUDOVI	19	Muflon	164
PŘEŽVÝKAVCI	29	Takin	198
ŽIRAFOVITÍ	58	Pižmoň	199
SROVNÁNÍ TUROVITÝCH A JELENOVITÝCH	65	Tuři	201
TUROVITÍ	65	Vidloroh	213
Antilopy	73	Kančilové	215
Gazely	74	Kabaři	216
Velké antilopy	91	JELENOVITÍ	216
Vodušky	95	Cizokrajní jeleni	239
Buvolci	101	Sika	253
Kamzík horský	105	Daněk	263
Cizokrajní kamzíci	136	Sob	299
Kozy	139	Los	310
		DODATKY K II. DÍLU	328